

**LEGAL REGULATION OF ECONOMIC
RELATIONS IN SPECIFIC AREAS
AND SECTORS OF THE ECONOMY**

doi: <https://doi.org/10.15407/econlaw.2018.02.020>

УДК 346.22:342.518(477)

Д.О. БАБАЙ, здобувач кафедри господарського права
Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, м. Харків, Україна
 orcid.org/0000-0002-6530-0464

**ОБ'ЄКТИ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ГОСПОДАРСЬКОГО
ВПЛИВУ ДЕРЖАВИ В ІННОВАЦІЙНІЙ СФЕРІ**

Ключові слова: національна інноваційна система, об'єкти організаційно-господарського впливу, організаційно-господарські повноваження, інноваційна діяльність, інноваційна сфера, галузь, наукова розробка, інноваційна розробка, інноваційний продукт.

Розглянуто питання визначення об'єктів організаційно-господарського впливу держави, що існують в інноваційній сфері. Передовсім, такими об'єктами є ланки національної інноваційної системи як певні типи інноваційних відносин, що опосередковують динаміку інноваційної діяльності. Важливо враховувати також, що національна інноваційна система є категорією макроекономічного масштабу в системі національної економіки.

Вступ. Подальший сталий розвиток економіки України актуалізує проблему визначення основних об'єктів організаційно-господарського впливу держави з метою оптимального структурування органів держави, уповноважених здійснювати названий вплив на інноваційні відносини, визначення їх внутрішньої структури та розподілу господарсько-правових засобів впливу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Правова природа організаційно-господарських відносин у науці господарського права не є проблематикою, що отримала всебічне наукове вивчення. У загальному плані над цією проблемою працювали О.П. Віхров, І.М. Кравець та інші. Однак для інноваційної сфери ця тематика є недостатньо вивченою. В інноваційному праві предметно розглянуті питання інноваційної політики (Д.В. Задихайло, Ю.Є. Атаманова), технологій як об'єкта правового регулювання (О.М. Давидюк, І.І. Бочкова), інноваційного інвестування (О.В. Гладка, К.М. Врублевська-Місюна), питання технологічної безпеки (А.І. Денісов) тощо.

Метою цієї статті є визначення кола об'єктів організаційно-господарського впливу держави на інноваційну сферу для формування адекватної системи суб'єктів такого організаційно-господарського впливу.

Результати дослідження. У базовому законодавчому акті, який регламентує інноваційну діяльність, — Законі України «Про інноваційну діяльність», п. 1 ст. 1, інноваційна діяльність розглядається як діяльність, що спрямована на використання й комерціалізацію результатів наукових досліджень і розробок та зумовлює випуск на ринок нових конкурентоспроможних товарів і послуг [1]. Однак це визначення є досить усіченим.

Також відповідно до Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» наукова діяльність — це інтелектуальна творча діяльність, спрямована на одержання нових знань та (або) пошук шляхів їх застосування, основними видами якої є фундаментальні та прикладні наукові дослідження, а науково-технічна діяльність — наукова діяльність, спрямована на одержання і використання нових знань для розв'язання технологічних, інженерних, економічних, соціальних та гуманітарних проблем, основними видами якої є прикладні наукові дослідження та науково-технічні (експериментальні) розробки [2].

Таким чином, враховуючи «генетичний» зв'язок між науково-технічною та інноваційною діяльністю, було б краще об'єднати поняття науково-технічна діяльність та інноваційна діяльність для отримання ширшого визначення поняття «інноваційної діяльності». Це важливо також і для того, щоб охопити усі ланки національної інноваційної системи та об'єднати їх інтегративним поняттям інноваційної діяльності.

Чинне законодавство України про інноваційну діяльність не може забезпечити повномасштабного регулювання відносин, що виникають у зв'язку із розробленням, створенням і розповсюдженням інноваційних продуктів. На сьогодні регулювання цих відносин, у тому числі пов'язаних із інвестуванням інноваційних проектів, здійснюється більше ніж 400 нормативно-правовими актами, а законодавство України про інноваційну діяльність охоплює правові норми різної галузевої належності [3].

Так, відповідно до Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» науково-технічна (експериментальна) розробка — науково-технічна діяльність, спрямована на створення нових матеріалів, продуктів, процесів, пристроїв, технологій, систем і надання нових послуг, або на істотне вдосконалення тих, що вже виробляються (надаються) чи введені в дію [2].

Також згідно зі ст. 1 Закону України «Про інноваційну діяльність» інноваційна (технологічна) розробка може бути визначена як комплексний об'єкт, що є результатом робіт із визначення заходів і засобів упровадження об'єкта інтелектуальної власності з проведенням його грошової оцінки, що припускає оформлення комплексу документів для реалізації останнього певним способом із визна-

ченням технічних, технологічних, фінансових (інвестиційних), організаційних, правових та інших необхідних параметрів (інноваційного проекту), а також надання необхідних для забезпечення інноваційної діяльності послуг.

Сутність інноваційного продукту розкрито у ст. 14 Закону України «Про інноваційну діяльність»: це результат виконання інноваційного проекту і науково-дослідна і (або) дослідно-конструкторська розробка нової технології (у тому числі — інформаційної) чи продукції з виготовлення експериментального зразка чи дослідної партії відповідно до вимог, також визначених названим законом [1].

Цілком логічно, що зазначене змістовне об'єднання чинного законодавства про наукову, науково-технічну та інноваційну діяльність має відбуватися разом із кодифікацією інноваційного законодавства, що пропонується в науковій літературі.

Однак сама по собі кодифікація інноваційного законодавства без осучаснення його інститутів, правових засобів, механізмів та режимів правового регулювання інноваційних відносин, відтворення системного характеру їх взаємодії не може забезпечити національній інноваційній системі значення інструменту реалізації проривної інноваційної стратегії.

У цьому сенсі проект Інноваційного кодексу за змістом є робочим ескізом сучасного інноваційного законодавства, що має стати інструментом вирішення названого завдання. Адже вперше запропоновано цілісне системне регулювання інноваційних відносин, що охоплює не тільки усі основні ланки національної інноваційної системи (закріплення якої є новим кроком розвитку нормопроекування), зокрема підсистеми науки, технічного забезпечення інноваційних продуктів, інноваційно-впроваджувальної підсистеми, підсистеми інноваційної інфраструктури.

Знайшли своє оригінальне і обґрунтоване вираження найпроблемніші аспекти забезпечення інноваційного процесу, такі як фінансування, інвестування інноваційної діяльності, страхування інноваційних ризиків, правова інституціоналізація таких складних об'єктів інноваційних відносин як технологія, типологія договірних відносин в інноваційній сфері, виокремлення проблематики спеціальних режимів інноваційної діяльності тощо [3].

Тому забезпечення національної технологічної безпеки України як об'єкта організаційно-господарського впливу потребує правового закріплення відповідного компетенційного навантаження на суб'єктів організаційно-господарських повноважень і систематизації господарсько-правових засобів впливу.

Також у сфері відносин національної технологічної безпеки України виокремлено мікро- та макрооб'єкт. Мікрооб'єктом є відносини щодо створення та використання окремих об'єктів інтелектуальної власності. Макрооб'єктом — інноваційна траєкторія, інноваційний ланцюг та типова технологічна конфігурація. Інноваційна траєкторія — кінцева конфігурація інноваційних відносин між суб'єктами та учасниками національної інноваційної системи, що об'єднує елементи (стадії) інноваційного циклу різної правової природи в єдиний інноваційний процес. Інноваційний ланцюг — стабільна інноваційна траєкторія, що використовується для одного інноваційного процесу протягом значного часу [4].

Відповідно, у системі інноваційних відносин, як і в системі господарських відносин взагалі, необхідно виділяти мікро- та макрорівень їх реалізації. На мікрорівні ці відносини реалізуються шляхом виникнення низки зобов'язальних та корпоративних відносин у системі господарювання між учасниками інноваційної діяльності, зокрема інноваційного інвестування. Такі відносини А.І. Денісов слушно назвав інноваційними траєкторіями та інноваційними ланцюгами. Макрорівень інноваційної сфери — низка послідовно пов'язаних типів відносин, що забезпечують інноваційний процес: створення розробки, доведення її до рівня інноваційного продукту, його комерціалізація, запровадження у виробництво, інноваційне виробництво та реалізація інноваційної продукції. Таким чином, об'єктом макроекономічних інноваційних відносин є конструкція, що отримала назву національна інноваційна система.

Для макро- і мікрорівня має бути створено систему ефективного організаційно-господарського забезпечення з боку держави, при цьому структура суб'єктів організаційно-господарського забезпечення в інноваційній сфері має бути дворівневою.

На макрорівні необхідно виділити орган загальної компетенції, об'єктом якого буде на-

ціональна інноваційна система, а до мікрорівня належатимуть інноваційні траєкторії та ланцюги. Суб'єкти організаційно-господарського впливу на відносини, що з ними пов'язані логічно, мають належати до галузевого рівня державного управління.

Таким чином, нині законодавством України про інноваційну діяльність охоплено правові норми різної галузевої належності, спрямовані на регулювання відносин, що виникають у процесі організації та здійснення інноваційної діяльності [5].

Сучасний розвиток світової економіки залежить від суперечливих тенденцій глобалізації, які призводять до зміни співвідношення різних галузей економіки. Досліджувати їх в Україні неможливо без аналізування національної статистичної інформації, що є необхідним для визначення галузей на основі класифікації видів економічної діяльності, формування ефективної державної економічної політики, обґрунтування національних галузевих пріоритетів.

Сучасний стан економіки України характеризується суттєвими диспропорціями у галузевій структурі суспільного виробництва, наприклад втратою конкурентних позицій підприємств на галузевих ринках, зменшенням частки наукоємної промислової продукції тощо. Забезпечення конкурентоспроможності економіки України неможливе без виробництва біопалива, виробництва нових та імпортозамінних видів комп'ютерів, реконструкції і технічного переоснащення у сферах теплопостачання, транспортної інфраструктури, будівництва курортно-рекреаційних об'єктів та об'єктів туристичної інфраструктури, підвищення питомої ваги високотехнологічних галузей, нанотехнологій тощо.

Питанням галузевої структури економіки присвятили праці відомі українські науковці: В.В. Александров, Ю.І. Бохан, Ю.В. Кіндзерський, Н.В. Кудрицька, А.А. Мазаракі, А.В. Мельник, Д. Прейгер, Н.В. Тарасова та інші [6].

Серед основних напрямів стратегічного розвитку України у XXI ст. пріоритетного значення набуває утвердження загальнолюдських демократичних цінностей, формування конкурентоспроможної, соціально спрямованої ринкової економіки, європейська інтеграція, становлення постіндустріального суспільства на засадах інформатизації та інтелектуалізації,

підвищення питомої ваги високотехнологічних галузей економіки. Реалізацію даних стратегічних цілей передбачає «Стратегія розвитку України 2020» [7].

З ухваленням у 2003 році Господарського кодексу поняття галузі було визначено на законодавчому рівні. У ст. 260 «Галузі економіки та їх класифікація» Кодексу визначено, що галузь — це сукупність усіх виробничих одиниць, які здійснюють переважно однакові або подібні види виробничої діяльності. Загальна класифікація галузей економіки є складовою частиною єдиної системи класифікації та кодування техніко-економічної і статистичної інформації, яку використовують суб'єкти господарювання та інші учасники господарських відносин, а також органи державної влади та місцевого самоврядування у процесі управління господарською діяльністю [8].

Для визначення пріоритетних галузей економіки треба звернутися до ст. 2 Закону України «Про стимулювання інвестиційної діяльності у пріоритетних галузях економіки з метою створення нових робочих місць», якою визначено перелік пріоритетних галузей економіки України. Ними є галузі, спрямовані на забезпечення потреб суспільства у високотехнологічній конкурентоспроможній екологічно чистій продукції, високоякісних послугах, які реалізують державну політику щодо розвитку виробничого та експортного потенціалу, створення нових робочих місць. А саме: 1) агропромисловий комплекс за напрямками; 2) житлово-комунальний; 3) машинобудівний комплекс; 4) транспортна інфраструктура; 5) курортно-рекреаційна сфера і туризм; 6) переробна промисловість [9].

На сьогодні для економіки держави пріоритетними є значно більше видів діяльності, однак для деяких з них вже передбачена державна підтримка у формі податкових пільг. Підприємства, які реалізують інвестиційні проекти у визначених Кабміном Міністрів пріоритетних галузях економіки, мають право на застосування пільгової ставки податку на прибуток та інших особливостей оподаткування, визначених Податковим Кодексом України [6].

Оборонно-промисловий комплекс України (ОПК) як галузь економіки, призначений для розроблення і виробництва продукції оборонного призначення, фактично є фундаментом воєнної безпеки та оборони країни. Підтри-

мання високого рівня його розвитку для багатьох розвинутих країн є одним із пріоритетних воєнно-економічних завдань національної політики.

Скорочуючи фінансові витрати на оборонну промисловість, провідні західні країни водночас продовжують переоснащувати свої збройні сили якісно новими зразками озброєння і військової техніки, здійснюють перебудову оборонно-промислової бази, увідповіднюючи її з сучасними стратегічними і політичними умовами. Свою основну мету у сфері оборонно-промислової політики вони вбачають у збереженні ефективного ОПК, спроможного вирішувати поставлені завдання в інтересах національної безпеки та оборони країни. Стабільна робота підприємств і організацій ОПК не тільки створює передумови для розвитку наукової сфери і суміжних галузей промисловості, але й сприяє переходу від сировинної моделі економіки до моделі інноваційного розвитку [10].

З причин відсутності ефективної інноваційної системи стримується розвиток інноваційного підприємництва, особливо малих і середніх підприємств, бо не забезпечено комерціалізацію науково-технічних розробок і технологій; залучення ресурсів приватного бізнесу в сферу фундаментальних досліджень і розробок; розвиток венчурного підприємництва; концентрація зусиль великих корпорацій та дрібних підприємницьких структур для виробництва конкурентоспроможної високотехнологічної наукоємної продукції.

З причин відсутності державної підтримки немає значних зрушень в адаптації ОПК до європейських стандартів, що сьогодні визнані за світові норми якості машинобудівної продукції та умов її експлуатації. Не усунено диспропорції у структурі виробничих потужностей ОПК. Реструктуризацію ОПК проводять без урахування реального технічного рівня та потенційних можливостей його підприємств і організацій, а сформовані нові виробничі структури не приносять прибутків. Створене в Мінпромполітики України Агентство з питань ОПК немає дієвих механізмів для реалізації заходів щодо реформування оборонної галузі [10].

Фармацевтична промисловість є однією з високотехнологічних галузей економіки, виробництво продукції якої ґрунтується на най-

сучасніших наукових досягненнях. Основних постачальників нових лікарських засобів на фармацевтичний ринок можна поділити на компанії, що розробляють і упродовжують оригінальні препарати та на генетичні компанії, що виходять на ринок із аналогами оригінальних препаратів після закінчення дії їх патентного захисту [11].

Успішне розв'язання проблем полягає у стимулюванні конкуренції, обмеженні монополії, розвитку конкурентного виробництва у сфері підприємницької діяльності, обмеженні діяльності підприємств-монополістів, створенні передумов демонополізації економіки, а також забезпеченні необхідного рівня конкурентоспроможності фармацевтичної продукції. Все це неможливо без зміни напрямку розвитку фармацевтичної галузі України шляхом формування соціально орієнтованої інноваційної моделі розвитку [12]. Проте в умовах переходу економіки на таку модель особливого значення набуває не тільки теоретичне обґрунтування концепцій, моделей і механізмів управління інноваційною діяльністю підприємств, але й їх методичне забезпечення [13].

Машинобудівна галузь як базова в економіці є індикатором економічної активності в державі та дуже чутлива до внутрішніх та зовнішніх факторів (попит, ціна імпортованих комплектуючих та зміна географії їх постачання, нові еколого-технічні вимоги, конкуренція тощо). Тож, наприклад, криза 2014 року виявила пік прояву тенденцій останніх (до вказаної дати) 10 років, а саме:

1) у машинобудуванні, крім ремонту і монтажу машин і устаткування за січень—вересень 2014 року зменшилося виробництво у 20 регіонах, і в цілому по Україні на 20,3 %. Серед регіонів найбільше падіння спостерігалось у Полтавській (–45,3 %), Дніпропетровській (–38,6 %), Донецькій (–37,6 %), Херсонській (–31,8 %) областях, Києві (–29,7 %), а також Рівненській (–28,1 %) та Житомирській (–24,0 %) областях. Зменшилося на 22,0 % виробництво комп'ютерів, електронної та оптичної продукції; на 16,8 % — машин і устаткування для сільського та лісового господарства; на 17,2 % — машин і устаткування для добувної промисловості та будівництва, на 6,1 % — автотранспортних засобів, причепів і напівпричепів; у 1,7 разів — залізничних локомотивів і рухомого складу [14];

2) незахищеність внутрішнього ринку (щорічне зростання імпорту в Україну не лише нових автомобілів, але й транспортних засобів, які були у використанні, регулярні тендерні закупівлі комунальними підприємствами б/в тролейбусів (віком понад 30 років) та трамвайних вагонів;

3) відсутність державного замовлення на продукцію машинобудування [15];

4) неконкурентоспроможність вітчизняної сільгосптехніки порівняно із закордонними аналогами;

5) відсутність ефективних механізмів державної підтримки галузі машинобудування.

Таким чином, умовно уся система організаційно-господарського впливу держави, а відповідно й її структура та інструментальне забезпечення, мають бути сфокусовані навколо двох основних типів об'єктів: макrorівневого — національна інноваційна система; мікрорівневого — галузеві та міжгалузеві технологічні ланцюги і траєкторії, що створюють підприємства у процесі власної взаємодії щодо реалізації інноваційної діяльності. Саме ці складові здатні порушити зазначені негативні тенденції у вітчизняному виробництві.

З огляду на викладене можна дійти **висновку** про необхідність розбудови дворівневої системи організаційно-господарського забезпечення інноваційної діяльності. Ця дворівнева система є наслідком усвідомлення дворівневої системи об'єктів організаційно-господарського впливу держави на інноваційну сферу. Дворівневий характер об'єктів організаційно-господарського впливу полягає в їх розподілі на макроекономічний рівень, де об'єктом виступає національна інноваційна система як така з основними типами узагальнених інноваційних відносин, зокрема щодо створення наукових розробок, трансформації цих розробок у технологічні розробки, створення інноваційних продуктів, їх комерціалізація, упродовження у виробництво, що набуває властивості інноваційного та реалізації інноваційної продукції. Другий рівень — мікрорівневий елемент інноваційних відносин та інноваційної діяльності. Тут об'єктом є технологічні ланцюги та технологічні траєкторії, що виникають між реальними учасниками інноваційних відносин.

Суб'єкти організаційно-господарського впливу з боку держави можуть набути такого ви-

гляду: на першому рівні — орган загальної компетенції, об'єктом якого є національна інноваційна система, а на другому — низка йому підпорядкованих певних органів держави — суб'єктів організаційно-господарських повноважень у тому чи іншому сегменті інноваційної сфери відносин та /або відповідні

структурні підрозділи інших наявних міністерств, відомств, до сфери відповідальності яких належать інноваційні процеси у тій чи іншій галузі. Важливо підкреслити, що за останнього варіанта такі структурні підрозділи мають перебувати у подвійному підпорядкуванні: міністра і зазначеного органу загальної компетенції.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Про інноваційну діяльність: Закон України від 04.07.2002 № 40-IV. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/40-15> (дата звернення: 20.05.2018).
2. Про наукову і науково-технічну діяльність: Закон України від 26.11.2015 № 848-VIII. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/848-19> (дата звернення: 20.05.2018).
3. Проект Інноваційного кодексу України як новий етап розвитку нормотворення в інноваційній сфері: матеріали наук.-практ. конф. (14.06.2011, Харків). Редкол.: С.М. Прилипко, Ю.Є. Атаманова, Д.В. Задихайло. Харків: ФІНН, 2011. 381 с.
4. Денисов А.І. Господарсько-правове забезпечення технологічної безпеки держави. Харків: Юрайт, 2017. 204 с.
5. Атаманова Ю.Є. Господарсько-правове забезпечення інноваційної політики держави. Харків: ФІНН, 2008. 424 с.
6. Петришина Н.В. Пріоритетні галузі економіки України: стан та перспективи розвитку. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 18: Економіка і право*. 2015. Вип. 27. С. 136—145.
7. Стратегія розвитку України 2020. Впроваджуємо реформи: Інтернет-ресурс. URL: <http://reforms.in.ua/2020/> (дата звернення: 19.05.2018).
8. Господарський кодекс України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/436-15> (дата звернення: 20.05.2018).
9. Про стимулювання інвестиційної діяльності у пріоритетних галузях економіки з метою створення нових робочих місць: Закон України від 06.09.2012 № 5205-VI. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/5205-17> (дата звернення: 19.05.2018).
10. Інноваційне інвестування в Україні: проблеми правового забезпечення. За наук. ред. Д.В. Задихайла. Харків: Юрайт, 2013. 536 с.
11. Соболева Т.О. Управління формуванням та реалізацією інноваційного потенціалу підприємства (за матеріалами фармацевтичних підприємств України): автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.00.04. Київ, 2008. 20 с.
12. Тіманюк В.М. Управління процесами комерціалізації інтелектуальної власності у фармацевтичній галузі: автореф. дис. ... канд. фарм. наук: 15.00.01. Харків, 2007. 21 с.
13. Максимова Л.В. Активізація інноваційної діяльності як умова забезпечення економічної стійкості підприємств. *Механізм регулювання економіки*. 2011. № 4. С. 251—256.
14. Моніторинг соціально-економічного розвитку регіонів (січень—вересень 2014 р.). Міністерство економічного розвитку і торгівлі України. URL: <http://www.me.gov.ua/Documents/List?lang=ukUA&tag=SotsialnoekonomichniiRozvitokRegioniv> (дата звернення: 20.05.2018).
15. Тарасова Н.В., Калініченко І.С., Романенко В.А., Єфетова К.Ф., Довбня В.М. Машинобудування в Україні: тенденції, проблеми, перспективи. Рада по вивч. продукт. сил України НАН України. Ніжин: Аспект-Поліграф, 2007. 307 с.

Надійшла 21.05.2018

REFERENCES

1. Pro innovatsiinu diialnist: Zakon Ukrainy vid 04.07.2002 No. 40-IV. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/40-15> [in Ukrainian].
2. Pro naukovo-tekhnichnu diialnist: Zakon Ukrainy vid 26.11.2015 No. 848-VIII. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/848-19> [in Ukrainian].
3. Proekt Innovatsiinoho kodeksu Ukrainy yak novyi etap rozvytku normotvorennia v innovatsiinii sferi: materialy nauk.-prakt. konf. (14.06.2011, Kharkiv). Redkol.: S.M. Prylypko, Yu.Ie. Atamanova, D.V. Zadykhailo. Kharkiv: FINN, 2011. 381 p. [in Ukrainian].
4. Denysov A.I. Hospodarsko-pravove zabezpechennia tekhnolohichnoi bezpeky derzhavy. Kharkiv: Yurait, 2017. 204 p. [in Ukrainian].
5. Atamanova Yu.Ie. Hospodarsko-pravove zabezpechennia innovatsiinoi polityky derzhavy. Kharkiv: FINN, 2008. 424 p. [in Ukrainian].
6. Petryshyna N.V. Priorytetni haluzi ekonomiky Ukrainy: stan ta perspektyvy rozvytku. *Naukovyi chasopys NPU imeni M.P. Dragomanova. Seriya 18: Ekonomika i pravo*. 2015. Vyp. 27. P. 136-145 [in Ukrainian].
7. Stratehiia rozvytku Ukrainy 2020. URL: <http://reforms.in.ua/2020/> [in Ukrainian].
8. Hospodarskyi kodeks Ukrainy vid 16.01.2003 No. 436-IV. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/436-15> [in Ukrainian].

9. Pro stymuliuvannia investytsiinoi diialnosti u priorytetnykh haluziakh ekonomiky z metoiu stvorennia novykh robochykh mists: Zakon Ukrainy vid 06.09.2012 No. 5205-VI. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/5205-17> [in Ukrainian].
10. Innovatsiine investuvannia v Ukraini: problemy pravovoho zabezpechennia. Za nauk. red. D.V. Zadykhaila. Kharkiv: Yurait, 2013. 536 p. [in Ukrainian].
11. Sobolieva T.O. Upravlinnia formuvanniam ta realizatsiieiu innovatsiinoho potentsialu pidpriemstva (za materialamy farmatsevychnykh pidpriemstv Ukrainy): avtoref. dys. ... kand. ekon. nauk: 08.00.04. Kyiv, 2008. 20 p. [in Ukrainian].
12. Timaniuk V.M. Upravlinnia protsesamy komertsializatsii intelektualnoi vlasnosti u farmatsevychnii haluzi: avtoref. dys. ... kand. farm. nauk: 15.00.01. Kharkiv, 2007. 21 p. [in Ukrainian].
13. Maksymova L.V. Aktyvizatsiia innovatsiinoi diialnosti yak umova zabezpechennia ekonomichnoi stiikosti pidpriemstv. *Mekhanizm rehuliuвання ekonomiky*. 2011. No. 4. P. 251-256 [in Ukrainian].
14. Monitorynh sotsialno-ekonomichnoho rozvytku rehioniv (sichen-veresen 2014). Ministerstvo ekonomichnoho rozvytku i torhivli Ukrainy. URL: <http://www.me.gov.ua/Documents/List?lang=ukUA&tag=SotsialnoekonomichniiRozvitokRegioniv> [in Ukrainian].
15. Tarasova N.V., Kalinichenko I.S., Romanenko V.A., Yefetova K.F., Dovbnia V.M. Mashynobuduvannia v Ukraini: tendentsii, problemy, perspektyvy. Rada po vyvch. produkt. syl Ukrainy NAN Ukrainy. Nizhyn: Aspekt-Polihraf, 2007. 307 p. [in Ukrainian].

Received 21.05.2018

Д.О. Бабай

Национальный юридический университет имени Ярослава Мудрого, г. Харьков, Украина

ОБЪЕКТЫ ОРГАНИЗАЦИОННО-ХОЗЯЙСТВЕННОГО ВОЗДЕЙСТВИЯ ГОСУДАРСТВА НА ИННОВАЦИОННУЮ СФЕРУ

Рассмотрен вопрос определения объектов организационно-хозяйственного воздействия государства, существующих в инновационной сфере. Эти объекты прежде всего — отдельные звенья национальной инновационной системы — определенные типы инновационных отношений, опосредующие динамику инновационной деятельности. Важно учитывать также, что национальная инновационная система — это категория макроэкономического масштаба в системе национальной экономики.

Ключевые слова: национальная инновационная система, объекты организационно-хозяйственного воздействия, организационно-хозяйственные полномочия, инновационная деятельность, инновационная сфера, отрасль, научная разработка, инновационная разработка, инновационный продукт.

D.O. Babai

Yaroslav Mydruyi National Law University, Kharkiv, Ukraine

orcid.org/0000-0002-6530-0464

OBJECTS OF ORGANIZATIONAL AND ECONOMIC INFLUENCE OF THE STATE ON THE INNOVATION SPHERE

The article deals with the question of determining the objects of organizational and economic influence of the state, existing in the innovation sphere. First of all, such units are the individual links of the national innovation system as certain types of innovation relations that mediate the dynamics of innovation activity. It is also important to take into account the fact that NIS is a category of macroeconomic scale in the national economy. The problem is that it is necessary to determine the list of objects of organizational and economic influence, with the purpose of determining the structuring of state bodies authorized to carry out the named organizational and economic influence on innovation relations, definition of their internal structure and distribution of economic and legal means of influence.

Thus, the body of general competence, the object of which is a national innovation system, and in the second there is a whole number of subordinated certain separate bodies of subjects of organizational and economic authority and / or corresponding structural subdivisions of other ministries, departments, whose subject matter consists of innovative processes in one or another field, which must be subordinate to the own staff of the ministries and the designated authority of general competence. Thus, the subjects of organizational and economic influence by the state are divided into two levels. At the first, the body of general competence, the object of which is the NIS, and the second — a whole number of subordinated separate specified bodies of the state of subjects of organizational and economic authority and / or corresponding structural subdivisions of other ministries, departments in the subject matter of which are included innovation processes in one or another field, which must be subordinate to the own staff of the ministries and the said body of general competence.

Keywords: national innovation system, objects of organizational and economic influence, organizational and economic powers, innovative activity, innovation sphere, branch, scientific development, innovative development, innovative product.